

ÖZCAN KARABULUT

AMİDA,
EĞER SANA
GELEMEZSEM

♥
CAN

ROMAN

Özcan Karabulut
AMİDA,
EĞER SANA
GELEMEZSEM

Can Yayınları: 1742
Türk Edebiyatı: 507

© Özcan Karabulut, 2008
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2008

1. basım: Mayıs 2008
2. basım: Kasım 2008

Yayına Hazırlayan: Faruk Duman

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0951-7

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Özcan Karabulut
AMİDA,
EĞER SANA
GELEMEZSEM

ROMAN

CAN YAYINLARI

**ÖZCAN KARABULUT'UN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

HÜZÜNLE BAZI GÜNLER / *öykü*
AŞKIN HALLERİ / *öykü*
BELKİ DE KAYBEDEN ZAMAN / *öykü*
BAŞTAN SONA YALNIZLIK / *öykü*

Özcan Karabulut, 1958 yılında Adana'da doğdu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde istatistik okudu. 1979-1982 döneminde ODTÜ Edebiyat Kulübü'nün, 2001-2003 döneminde kurucularından olduğu Edebiyatçılar Derneği'nin başkanlığını yaptı. Ankara Öykü Günleri'nin kurucusudur. Uluslararası PEN Yazarlar Örgütü'nün 68. Kongresi'nde kabul edilen 14 Şubat Dünya Öykü Günü'nün fikir babası ve başlatıcısıdır. *Hüzünle Bazı Günler*, *Baştan Sona Yalnızlık*, *Belki de Kaybeden Zaman*, *Aşkın Halleri* adlı öykü kitapları Can Yayınları tarafından yayınlandı. Öyküleri, öykü kitapları çeşitli ödüller aldı. *Gece*, *Bir Otel Odasında*, *Rojda*, *Ayna Yazıları*, *Kont'un Köpekleri* adlı öyküleri Uluslararası PEN'in Diversity (çeşitlilik) Projesi çerçevesinde üç dile çevrilerek yayımlandı. *Düşler Öyküleri* ve *İmge Öyküleri* dergilerini çıkardı.

“Ve işte böyle peşlerinde koşa koşa o görüntüleri yakaladım. Şimdi onların benim icadım olduğunu biliyorum. Ama uydurmak yaratmak demektir, yalan söylemek değil.”

Italo Svevo

1

Hayat rastlantılara açık, hayat olmadık şeylere gebe. Hayatın böyle bir şey olduğunu yolculuklarla biriktirilmiş deneyimlerinden biliyor. Ama günlerdir hayatında ne bir yolculuk ne bir serüven ne de bir heyecan var. Son yolculuğundan bu yana haftalar geçmiş, günler uzadıkça uzamış, yaşadığı kent çöle dönmüş. İmdadına Bükreş yetişmese kum fırtınasına yakalanacak, gitmediği kentlerin adını sayıklayacak, serap görmeye başlayacak.

Bükreş'e, ocak başında bir akşamüstü geliyor. Havaalanında adının yazılı olduğu kartonla bir görevli karşılıyor onu. Constantin konuşmayı sevmeyen, suratsız bir adam. Araba kullanırken radyodan müzik dinliyor, ağzından zoraki birkaç İngilizce sözcük çıkıyor.

Constantin'in görevi onu karşılamak ve oteline götürüp yerleştirmek, sorduğu sorular yanıtsız kaldığına göre daha fazlası değil. Akşam için bir program yoksa, ki öyle görünüyor, sabaha kadar başının çaresine bakmaktan başka yapacağı bir şey yok.

Complex Floreasca, Bükreş'in dışında olduğu anlaşılan, alçak yapılar arasındaki sokakta kasvetli bir otel. Arabada gelirken gözüne çarpmıştı, yakınında da bir göl var. Otel iki katlı, resepsiyondan bahçeye, bahçeden de odalara çıkılıyor ve ilk bakışta terk edilmiş bir yer izlenimi veriyor.

Oda küçük ve kirli, televizyon siyah-beyaz ve karlı, dolaptan da tıkırtılar duyuluyor sanki. Anadolu'daki herhangi bir misafirhane bile komünist Romanya dönemini çağrıştıran bu otelin yanında lüks kalır. Kötü otellerde kaldığı olmuştü, daha

kötüsünü anımsamıyor. Yine de, iki yıldızlı otelin en ucuz odalarından birini seçtiği için yakınmaya hakkı yok. Sunduğu bildirilerden para aldığı oluyor, ama bu kadar yüksek bir miktarı (bin beş yüz dolar) ilk kez alacak. İhtiyacı olduğundan Bükreş'ten parayla dönmek istiyor, mümkün olduğunca harcamaları kısımakta kararlı.

Otel odasında bir süre dinlendikten sonra karanlığın çöktüğü bahçeden yürüyerek resepsiyona geliyor. Çevresine bakıyor; resepsiyondaki yaşlı adamın dışında kimse yok. Ona akşam yemeğini yiyebileceği bir yer soruyor. Adam anlamadığı bir şeyler söylüyor. Derdini anlatmaktan vazgeçip dışarıya çıkıyor.

Dışarısı çepeçevre karanlık, soğuk, iç karartıcı. Otelden uzaklaşması iyi bir fikir değil, geriye dönüp odasının yolunu tutuyor. Resepsiyonda, bahçede, merdivenlerde kimseyle karşılaşmaması tuhafına gidiyor. Bulduğu yer otel olmasa, burada tek başına kaldığına inanacak. Nereye geldi böyle? Onu özgürleştiren otel odalarına ne oldu? Uçakta dağıtılan sandviçi yiyor, banyodaki musluktan su içiyor. Yatağa uzanıyor, yanında getirdiği gazetelere göz atıyor. Bir süre sonra yorgun düşünce, yorganın içinde dertop olup uyuyor.

Sabah kahvaltısını yaparken kızıl saçlı bir kadın geliyor masasına. İngilizce konuşuyor, adını soruyor. Aradığı kişiyi bulunca masaya oturuyor. Adı Rodica; Konfederasyon'da çalışıyor. Cana yakın, konuşkan biri, Constantin'e hiç benzemiyor. Kahvaltıdan artan iki dilim salamı ekmeğin içine koyup paketlenen Rodica'ya bakıyor. Bakışını fark eden kadın, "İhtiyacı olan yaşlılar için," diyor ve paketi çantasına yerleştiriyor.

Rodica'nın kullandığı arabayla Bükreş'in merkezine doğru yola çıkıyorlar. "Gece otelde kapınızı çalan olursa, sakın açmayın," diye uyarıyor kadın. Duvarları delik deşik olmuş bir binanın yanından geçiyorlar.

"Uyarınız için teşekkürler," diyor, araba uzaklaşana kadar binaya bakmayı sürdürüyor.

"Bu eski bir KGB binası," diyor Rodica.

Binanın neden bir açık hava müzesi gibi sergilendiğini anlaması zor değil. Zagreb'de de böyle bir bina görmüştü, Bükreş'teki gözüne çok daha hasarlı görünüyor. Kızıl saçlı kadının dediğine göre, kent 1459 yılında Kont Dracula olarak bilinen Prens Vlad tarafından kurulmuş.

“Şu ünlü vampir Dracula mı?” diye soruyor.

“Dracula’nın biraz kan döktüğü söylenebilir, ama o bir vampir değil,” diyor kadın. “O bizim ulusal kahramanımız.”

Dracula hakkındaki bilgisi izlediği filmlerle sınırlı, Rodica’ya itiraz edecek hali yok. Dracula’nın Prens Vlad olduğunu öğrenmek şaşırtıcı yine de. Bükreş’in Dracula tarafından kurulması da öyle.

Bu kez dersine iyi çalışmamış doğrusu; Bükreş ve Romanya üzerine bir hazırlık yapmamış. Sevgi, arkadaşlık temalarını iyi biçimde işleyen Rumen yazar Panait Istrati’yi biliyor. Ülkesinde ünlü olan *Arkadaş (Mihail)* kitabının yazarını soruyor Rodica’ya. “Istrati,” diyor kızıl saçlı kadın. “Bükreş’te doğmadı, ama burada öldü. Panait Istrati, ilginçtir, kitaplarını anadili Rumence değil, Fransızca yazdı.”

San Franciscolu bir şairin Paul Auster’ı bilemeyişi anımıyor da, *Rodica pekâlâ entelektüel biri olarak görülebilir*, diye düşünüyor.

Eski bakımsız binaların bulunduğu caddeleri, yaşlı insanların yürüdüğü kaldırımları geride bırakıyorlar. Yollar geniş, parklar düzenli, ama nedense Bükreş’te üstü örümcek bağlanmış bir kent havası hissediyor.

Gittikleri yer, seminerin yapılacağı Amerikan Kültür Merkezi; bunu yadırgadığını Rodica’dan saklamıyor. Kadın susuyor, yorum yapmadan arabayı sürüyor. Bu durum biraz can sıkırsa da, dün gece yaşadıkları kadar değil. En kötüsü dün otelde yaşadığıydı. Düşünecek olursa, önünde üç uzun gece var daha.

Sıkı bir aramadan ve kimlik kontrolünden sonra çoğunluğunu kadınların oluşturduğu toplantı salonunda yerini alıyor. Konfederasyon başkanıyla, yönetim kurulu üyeleriyle, bölge sendika liderleriyle tanıştırılıyor. Seminere Romanya Çalışma Bakanlığı’ndan iş müfettişlerinin de katıldıklarını öğreniyor. Çeviri dilleri Türkçe ve Rumence. Çevirmeni Münevver Hanım, Köstenceli bir Türk. Bu beklemediği bir şey. Oysa günümüzde her yerde bir Türk’le karşılaşmak mümkün.

Romanya, çocuk işçiliği programına yeni katılan bir ülke. Türkiye, 1992 yılından bu yana çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik projeler uyguluyor. Bükreş’te olmasının nedeni kendisinin ve ülkesinin bu konuda deneyimli olması.

Üç gün boyunca, masaların “U” düzeninde yerleştirildiği salonda konuşuyor. Çocuk yoksulluğundan başlıyor, çocukların çalışma nedenlerini temel sorunlarla ilişkilendirerek anlatıyor. Çocuk işçiliği konusunda sendikaların taleplerinin neler olması gerektiğini sıralıyor. Kurum ve kuruluşların geliştirip uyguladıkları projelerden örnekler veriyor. Çocukların çalıştıkları alanlardan uluslararası sözleşmelere kadar pek çok konuya giriyor. Kendisine yöneltilen soruları yanıtlıyor. Son gün, “Sendika Üyeleri Çocuk İşçiliği Konusunda Nasıl Daha Duyarlı Hale Getirilebilir?” konulu bir grup çalışması düzenliyor. Konfederasyon tarafından Romanya’da uygulanmak üzere bir de proje geliştiriyor.

Sendikacıların heyecanlı çalışmalarına bakıp projenin başarıyla uygulanacağına inanıyor. Deneyimleri ve seminerdeki izlenimleri, Romanya’nın çocuk işçiliği sorununu Türkiye’den daha önce çözeceğini düşünüyor ona. Çünkü ülkesinde sefalet diz boyu, bataklık çok geniş. Çocuk işçiliğiyle mücadeleyi sürdürmek, çocukları korumak pek çok etkene bağlı.

Seminer aralarında, öğle yemeklerinde Alba, Braşov, Covasna, Mureş, Timiş, Bihor gibi Romanya’nın çeşitli bölgelerinden gelen sendikacılarla kısa konuşmalar yapıyor, fırsat buldukça Münevver Hanım’la sohbet ediyor. Semineri birçok açıdan tatmin edici buluyor. Hazırladıkları proje başarıyla uygulanırsa, kendisine küçük bir pay çıkarıp mutlu olacak.

Bu yoğun tempo, kenti tanımasına, kıyısından da olsa kenti yaşamasına fırsat tanımıyor. Zamanının büyük bölümünü seminer alıyor, günün sonunda yoruluyor, akşamları oteline dönüyor. Bu arada odasına alışı, otelin kasvetli havasından kurtulmanın yolunu buldu: Kitap okuyor, televizyon izliyor, ucuz votka içiyor. Kapısını çalıp rahatsız eden birileri yok.

Son akşam onuruna yemek veriliyor. Yemekte üçü erkek, beşi kadın olmak üzere sekiz kişiler. Kadınlardan biri Münevver Hanım, diğerleri sendika yöneticileri. Erkeklerden biri, özgüvenli duruşuyla diğerlerinden hemen ayrılıyor. Sarışın ve şişman bu adam Amerikalı, adı Robert. Tanıştırılırken verilen bilgiye göre, Bükreş’te faaliyet gösteren Dayanışma Merkezi’nden. Demek ki her yerde bir Amerikalıyla da karşılaşmak mümkün.

Başta Konfederasyon başkanı olmak üzere kadın sendikacılar Robert'a aşırı ilgi gösterip iltifatlarda bulunuyorlar. İşinin tam olarak ne olduğunu söylemiyor Robert, buna karşılık insanda soru işaretleri uyandıran olaylar, hikâyeler anlatıyor. Lübnan'dan Polonya'ya, İstanbul'dan Kudüs'e pek çok ülkede, pek çok kentte bulunmuş. Ülkelerin yemeklerinden, gezilip görülecek yerlerinden, kadınlarından konuşmaktan büyük keyif alıyor. Konuşmasını esprilerle, fıkralarla, anılarla süslüyor. Şakalaşüyor, gülüp güldürüyor ve her iki yanında oturan sendikacı kadınlarla (kadınlardan genç olanı konuşmaları Rumence'den İngilizce'ye çeviriyor) samimi pozlar vermekten çekinmiyor.

Sendikacıların ilgisinden bunaldığında "Kürt Sorunu"yla, Saddam'la ilgileniyor Robert, ülkesi hakkında sorular soruyor ona. Bu eski Doğu Avrupa ülkesinde karşısına dayanışmacı sıfatıyla çıkan Amerikalının sorularını kısa yanıtlarla geçiştiriyor: Evet, kabul etmeli ki ülkesinde sorun çok, ülkesinin bir "Kürt Sorunu" da var. Saddam hakkında ne mi düşünüyor? Diktatörlerin dünyasında bir diktatör.

Amerikalı, "Ateş Altında" filminin paralı askeri gibi oturuyor masada. Silahı yok belki, pis gülüşü var ama. Konuşma biçimini, yüz ifadesini ilk bakışta sevmediği bu Amerikalıya ağzının payını vermemek için zor tutuyor kendini. Duygularını kontrol altına alması gerekiyor, yoksa kendi payını da başka birinin vermesi gerekecek. Çünkü son gün anlıyor ki, çocuk işçilerle ilgili deneyimlerini anlatmak üzere Bükreş'te bulunmasını, aldığı dolarları, akşam yemeğinde içtiği şarabı başında Robert'ın bulunduğu Dayanışma Merkezi'ne borçlu. Seminerin Amerikan Kültür Merkezi'nde yapılıyor olmasını yadırgamış, Rodica'nın direksiyon başındaki suskunluğu dikkatini çekmişti. Bükreş davetini aldığından beri daha fazlasını fark edememiş olmasına hayıflanıyor. Fark etse, seminere gelmeme gibi bir karar alabilir miydi? Bir bordro mahkûmu için zor, çok zor.

Her şeyi bir biçimde etkileyen, içine alan küresel güç bir yana, öncelikle çalıştığı örgüt kendi başına karar almasına engel, ama düşünmesine, eleştirmesine değil henüz. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün çocuk işçilerle ilgili programına parasal destek sağlayan, ama çocuk işçilerle ilgili temel sözleşmelerden 138'i onaylamayan, dahası en temel haklardan Çocuk

Haklarına Dair Sözleşme'yi imzalamayıp yurttaşlarını çocuk yaşta askere alan bir ülke, başka bir ülkenin kötü durumdaki çocuklarına niçin yardım eder? *Çifte standart*, diye içinden geçiriyor. *En çok gelişmiş ülkeleri ya da süper devletleri sorgulanır hale getiriyor.*

Bir masada iki erkek konuşursa gerilim olur, hele bu iki erkekten biri Robert olursa kıyamet bile kopabilir. Kıyametin kopmasını istemiyor, mümkün olduğunca kendini frenlemeye çalışıyor. Şarap içiyor, susuyor, dekorasyonu otantik eşyalarla bezenmiş lokantayı inceliyor.

Neyse ki şarkılar var, Robert'ın gevezeliklerinden kurtaran: "İstanbul'dan gelen konuk için Türkçe şarkı." Şarkıcı söyleyeceği şarkıyı kırık Türkçe'yle anons ediyor. *Türkiye'den gelen konuk için bir İstanbul şarkısı*, diye düzeltiyor içinden. Lokantada bir Türk (hayır, iki Türk) olduğunu kadın şarkıcıya kim fısıldadı? Her kim fısıldamış olursa olsun, merak etmeyi bırakıp şarkının keyfini çıkarıyor. Şarkı onu Boğaz'a, Beyoğlu'na götürüyor. İstanbul'u çok özlemiş, şarkı özlemini hafifletir mi? Eh, biraz. Kendini şarkıya kaptırıp eşlik ediyor:

*Beyoğlu'nda gezersin
Gözlerini süzersin
Sevdiceğim, yavrucağım
Niçin niçin beni üzersin?*

Şarkısını bölen, böldüğü yetmezmiş gibi sorduğu sorularla özel hayatını eşelemeye çalışan bir kadın var şimdi de: Carmen. Anımsıyor; seminer arasında kahvesini içerken tanıştırdı, çevirmeni aracılığıyla Romanya'daki çocuk işçiler üzerine bir süre sohbet etti. Kadının geldiği bölgeyi de anımsıyor: Romanya'nın batısında, Arad diye bir yer. Sağında oturan Carmen'in beyaz bir yüzü, siyah saçları var. Orta yaşlarda, güzel sayılır.

Sendikacı kadının sorularını yanıtlamaya çalışıyor: Çok gezdiğim söylenebilir; evet, evliyim; çocuğum yok; mutlu sayılırım; aşk diye bir şey olmaz olur mu? Evliliği aşkla sürdürmeye gelince; bu noktada susuyor, sorulardan bunalıyor. Başı şaraptan hafifçe dönüyor. Carmen'in özel ilgisine ne kadar dayanabileceğini kendisi de merak ediyor.

Sendikacı kadının yeni sorusu çevirmenin yüzünün kızar-

masına, masadakilerin dikkat kesilmelerine neden oluyor. “Şey,” diyor Münevver Hanım, “Carmen Hanım yemekten sonra sizi otelinize bırakıp bırakamayacağını soruyor.”

“Hayır, buna gerek yok,” diyor. Bu sözlerin biraz kaba kaçtığını görüyor. Kadınlara hoş görünmek için çaba göstermese de inceliği elden bırakmıyor. “Ben taksikle giderim. İlgisine teşekkür ederim.”

Carmen reddedilmesine aldırmaııp koluna giriyor. Seni oteline bırakmamı neden istemiyorsun diyen gözlerle bakıyor, “Arad,” diyor. Tatlı sert bir sesle, “Arad,” o kadar. Yurtdışında adının Arad diye söylenişine alışık, ama böylesine tutkuyla söylenmesine değil. Arad diye bir yerden gelmiş Carmen’in ağzından adını duymak Arat’ı sarsıyor bir an. Bakışlarını Carmen’den kaçırıyor.

Carmen, Münevver Hanım’a dönüp Rumence bir şeyler söylüyor. Çatal bıçak sesleri kesiliyor, Rumence İngilizce konuşmalar, iki dilde çeviriler arasında kısık gülüşmeler duyuluyor. Masadakilerin meraklı bakışları altında Münevver Hanım, “Şey,” diyor yine, “nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum. Carmen Hanım sizden hoşlanmış. Bu gece sizi kaçıracaktı. Hiç şansınız yokmuş.”

Yüz ifadesinden şaşkın olduğu anlaşılan Münevver Hanım o kadar ince bir kadın ki çevirdiği sözlerden dolayı neredeyse özür dileyecek. Carmen kesinlikle çetin ceviz; kolundan çıkma-ya niyeti yok. *Belaya çattım*, diye geçiriyor içinden. Yüzünün kızardığını hissederek, “Bu Hristiyan Demokrat sendikacılar çok rahat,” diyor.

Münevver Hanım bu sözlerin dertleşmek amacıyla söylendiğini, çevirmemesi gerektiğini biliyor, çevirmiyor. “Carmen şaka yapıyor olmalı,” diye ekliyor Arat.

Bu sözlerin çevrilmesinde bir sakınca yok. Ama hayır, bu sözleri de çevirmiyor Münevver Hanım, yorum yapıyor: “Hiç sanmam Arat Bey. Carmen’e baksanıza, şaka yapar gibi bir hali var mı?”

Masadakilerin iki Türk arasında geçen kısa konuşmadan rahatsız oldukları yüz ifadelerinden belli. En çok rahatsız olan da Carmen; hafifçe yüzünü buruşturup kaşlarını çatıyor. Arat’tan kolunu çekerken, bakışlarıyla Münevver Hanım’ı protesto edip ona görevini anımsatıyor sanki. Münevver Hanım

görevini yapacağına kadehine uzanıyor. Bu da onun Carmen'i protesto etme biçimi olmalı.

Şarap keyifli anlar yaşadığı kadar sıkıntılara katlanmayı da kolaylaştırır, insanı hafifletip gevşetir. Şarabından bir yudum alıp gevsemeye çalışırken, dalgın bakışlarla kendisini süzen Carmen'e bakıyor. Romanya'daki ticari "seks işçisi" kız çocukları ve çocuk tüccarları üzerine sohbet ettiği Carmen'in gözlerine, ta gözlerinin içine. Yo, seminer aralarında kadının gözleri böyle bakmıyordu. Hayır, yanılmıyor; Münevver Hanım tarafından Türkçe'ye çevrilen sözlerinde Carmen'in kendisiyle ilgilendiğine dair en küçük bir şey sezdiğini anımsamıyor. Kim bilir, belki arzu vardı da, konunun dramatik oluşundan fark edememişti. İsviçreli bir bankerin çocuklarla ilgili seks hikâyelerini dinlerken nasıl fark edebilirdi ki? Ama şimdi Carmen'in arzulu bakışları, kendisini ayartıp kaçırmaya yönelik sözleri kuşkuya yer vermeyecek kadar açık. *Münevver Hanım haklı galiba: Carmen'in şakası yok.*

Masada soğuk bir rüzgâr esiyor. Kısa ama soğuk. Konfederasyon başkanı iyi bir ev sahibi olmaya çalışıp konuyu eğitim seminerinin başarısına getiriyor. Robert eğlendirici konuşmasına kaldığı yerden devam ediyor. Kadınlar zoraki gülümsemelerle soğuk rüzgârı dağıtmaya çalışıyorlar.

Kadehlerdeki şaraplar bitiyor, şarkılar kesiliyor; artık gitme zamanı. Masadakiler sessizce birbirlerine bakıyorlar. Ayağa ilk kalkan Amerikalı oluyor. Robert'ı Konfederasyon başkanıyla sendikacı kadınlar izliyor. Sandalyesinde kıvranan Carmen'in bakışları altında Münevver Hanım'la birlikte yerlerinden kalkıyorlar. Sabah İstanbul'a, oradan da Ankara'ya uçacak, oteline gidip uyusa iyi olur.

Konfederasyon başkanıyla, sendikacı kadınlarla tek tek vedalaşılıyor. Arat. Sıra Robert'la vedalaşmaya gelince, "Ülkenizin çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik küresel programlara olan katkısını biliyoruz," diyor diplomatik dilin incelikleri içinde. "Beni bağışlamanızı diliyorum. Ülkeniz ILO'nun 138'ini ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi neden onaylamıyor? Merak ediyorum doğrusu..."

Robert uzattığı eli sıkıca tutup sallayarak, "Amerika'da çocuk işçilik yok denecek kadar az. Bizde çocuklar eğitimlerine devam ederlerken hafif işlerde çalışıp meslek öğreniyorlar.

Amerika çocukları tehlikeli işlerde çalıştırmıyor dostum. Biz insan haklarına, çocuk haklarına saygılıyız,” diyor ve yüzünde sinsi bir gülümsemeye saldırıya geçiyor: “Ama ülkenizde çocukların köle gibi çalıştırıldıklarını biliyoruz.”

Köle çocuk işçiler... Ülkesinde henüz köle çocuk işçilere rastlanmıyor, doğru değil bu, doğrusu kiralık çocuk işçiler olmalıydı. Bunu biliyor, ülkesiyle ilgilendiğine göre Robert da biliyor olmalı. Ülkesindeki çocuk işçilerin durumunu bilerek çarpıtın ya da bilmeyerek karıştıran Robert’a anlatabileceği, verebileceği o kadar çok örnek var ki, hangi birinden başlasa? Karadeniz bölgesinde, aileleri tarafından başka ailelere fındık toplamak üzere kiralık verilen çocuk işçilerden mi? Yoksa bazı Asya ve Afrika ülkelerinde görüldüğü gibi fuhuşta, madenlerde, tuğla ocaklarında, tekstil fabrikalarında köle işçi olarak çalıştırılan çocuklardan mı? Fransa’dan, İtalya’dan, İngiltere’den, Portekiz’den örnekler verse, Amerikalı nasıl karşılar acaba?

Şöyle bir Amerika’ya uzansa; yabancı göçmen işçilerin yaşadıkları, çalıştıkları koşulları gözler önüne serse, hatta sorsa, sorabilse: Uykularında zincirlenmiş bir halde yangına yakalanan, feci şekilde yanarak hayatlarını kaybedenler kimlerdi? Çocuğuyla, yetişkinleriyle Latin Amerikalı işçiler değil miydi? Olay İtalya’da mı, yoksa Amerika’da mı geçiyordu?

Ülkesini korusun ama, Amerikalıdan hesap sorup onu kızdırmanın, dahası geceyi berbat etmenin ne anlamı var? “Köle çocuk işçiler değil, kiralık çocuklar,” diye düzeltiyor Arat, dilini o kadar tutabiliyor.

Biraz önce Carmen kızarmıştı, daha sonra Münevver Hanım, şimdi kızarma sırası Robert’ta, ama o olabildiğince pişkin, kahkaha atarak omzundan tutuyor. “Bu konular böyle ayaküstü konuşulacak konular değil, dostum. Umarım başka bir zaman bunları konuşup tartışma fırsatımız olur,” diyor ve arkasını dönüp uzaklaşmadan önce ciddi bir yüz takınarak ekliyor: “Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı’nda görev yapıyorsunuz. Çalışmalarınıza kimin destek verdiğini unutmayın lütfen!”

Diplomatik bir dilin incelikleri içinde Robert’ın kendisine vermek istediği mesajı Arat’ın anlamaması mümkün mü? Bir cümle var kafasında: *Desteğinizde içten olduğunuzu görebilme-*

miz için, açlık ve savaş nedeniyle ölen binlerce çocuğa yardım elini uzatmanız gerekiyor. Bu cümleyi tamamlayan ikinci bir cümle: *Yani, şimdiye kadar yapmadığımız şeyi yapmanız gerekiyor.* Her iki cümle ile ilgili üçüncü bir cümle: *Çocuklar konusu pek çok konuyla iç içe, ama bu konu başka hiçbir şeye benzemiyor; size çocukların ölümünden söz ediyorum.* Aslında dördüncü bir cümle daha var: *Yaptıklarınızı babanızın hayrına yapmıyorsunuz.* Bu dört cümleyi de söyleyebilmek isterdi, ama söyleyemiyor, sadece düşünüyor. Bir an gözlerini kapatıyor, ve artık bu gecenin bitmesini istiyor.

Carmen'e doğru birkaç adım atıp elini uzatıyor, ama onunla vedalaşmak üzere uzattığı eli havada kalıyor. Sendikacı kadın Münevver Hanım'a dönüyor ve titrek sesle bir şeyler söylüyor. Carmen'in sözlerini, "Arabasıyla sizi otelinize bırakmakta kararlıymış," diye çeviriyor Münevver Hanım. Soydaşın da sesi titriyor galiba. "Hiç değilse bunu kabul etmenizi rica ediyor."

Carmen, Arat'a bakarak artık kabul et dercesine kollarını iki yana açıyor. Kadınlarla nereye kadar mücadele edilebilir ki? Erkekler eninde sonunda kadınlarla girdikleri mücadeleyi kaybederler. Çaresiz bir şekilde, "Peki," diyor çevirmene, işin bu noktasında buraya kadar direniyor. "Ama benim de bir ricam olacak, siz de bizimle gelin."

"Ama Arat Bey..." diyor Münevver Hanım kırılğan bir sesle. Arat Bey, o kadar, gerisini getiremiyor.

"Lütfen," diye ısrar ediyor Arat. "Beni otelime bıraktıktan sonra sizi evinize bırakırlar."

Münevver Hanım'ın evinin Köstence'de olduğunu sözcükler ağzından çıktıktan sonra anımsıyor, ama otelinize, ya da kaldığınız yer her nereyse oraya bırakırlar, diye düzeltmiyor. Münevver Hanım gönülsüz biçimde kafasını sallıyor. Her üçü de mutsuz. Aynı anda üç kişiyi mutlu edecek sihirli bir formül var mı? Yok galiba. *O zaman mutsuz olmalarında bir sakınca yok.*

Amerikalıyla sendikacılar kendi aralarında konuşarak arabalarına binip uzaklaşıyorlar.

İki kadının arasında, Münevver Hanım'ı düşünerek arabaya doğru yürüyor. Carmen'i düşüneneğine, kadının başka sürprizlerine hazırlıklı olup buna kafa yoracağına Münevver

Hanım'ı düşünüyor. Anlamlandıramadığı, tanımlayıp bir yere koyamadığı, tam olarak bir şeye bağlayamadığı farklı bir elektrik aldığını hissediyor Münevver Hanım'dan. Cinselliğin olduğu, ama cinselliğin de ötesinde başka, bambaşka bir elektrik.

Üç gündür çevirmenliğini yapan Münevver Reşit hakkında ne biliyor? Eski zamanların bir İstanbul hanımefendisi olarak gözünün önüne getirdiği kadının Köstence'de doğmuş olmasından, babasının Rumen ordusunda astsubay olarak görev yapmasından, son beş yılda annesini ve babasını kaybettikten sonra tek başına yaşadığından başka ne biliyor gerçekten? Seminer aralarına, kahve molalarına sıkıştırılmış bir-iki bilgi kırıntısı daha: Doğduğu kasabada Türkçe öğretmenliği yapıyormuş, hiç evlenmemiş.

Bükreş'te küçük bir yazgıyı paylaştığı çevirmeni Münevver Reşit'le yaptığı kısa sohbetlerden bu kadarını biliyor. Ya gözlerindeki derin hüzünden? Acı dolu bu yüz hakkında ne biliyor? Dokunsa, dokunabilse hep uzaklara bakan yüzüne, hüznüne dokunabilse... Dokunamadığı için üzgün, dokunmak için çok geç. Bir sürü gereksiz adres kartlarının arasında Münevver Hanım'ın telefon numarası çıkar mı? Arat'a öyle geliyor ki, artık telefon numarasını almak için bile çok geç.

Araba lokantanın karşısına park edilmiş. Genç bir adam bekliyor onları. Kapılar açılıp yerlerine oturduktan sonra, siyah Volga, Bükreş'in ışıklı caddelerinden otele doğru hareket ediyor. Münevver Hanım ön koltukta, kendisi arka koltukta Carmen'in yanında oturuyor. Korktuğunun aksine Carmen konuşmuyor. Sigara yakıyor, bir-iki nefes çekiyor ve kesik kesik bir şarkı mırıldanmaya başlıyor. İnsanın içini acıtan, dokunaklı bir şarkı. Bu iyi. Yo, hayır, belki de kötü.

Bir süre sonra sessizliği Münevver Hanım bozuyor; ışıklar içinde yüzen beyaz devasa binayı gösteriyor, "Burası Halk Sarayı," diyor. Arat, ağaçlıklı geniş bulvarın sonundaki binaya bakarken soydaşı ekliyor: "Çavuşesku döneminde yapıldı. Yirmi bin işçi gece gündüz çalıştı..."

Herhangi bir tepki vermiyor, yorum yapmıyor, bir şey söylemiyor Arat. Volga'daki hava ağır olmasa soracak bir şeyler bulur. Örneğin, şu soruyu sorabilir: Nikolay Çavuşesku'nun trajik sonu hakkında ne düşünüyorsunuz? 1980'lerin sonunda Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan olayları Türkiyeli her solcu

merak eder. Salt sormuş olmak için olsun, bu soruyu sorabilir. Sormuyor, televizyon görüntülerinden Çavuşeskuların trajik sonunu anımsıyor.

“Diktatör”ün saraylarının özel uçaklarıyla gelenlere açıldığını, devlet töreniyle karşılanan zengin turistlere Çavuşesku’nun en sevdiği yemeklerden ikram edildiğini, Halk Sarayı’nda bir gece kalmanın dört bin dolar olduğunu falan hep anımsıyor. *Kurşuna dizilerek ölmek trajik bir şey, göstericilerin üzerine ateş açtırmak da öyle. Halk Sarayı’nın zengin turistlere pazarlanması insanlara neler hissettiriyor acaba?* Sormuyor, bakıyor ve düşünüyor. Şarap gece boyunca olanlara katlanmasını sağlıyor belki, ama yeterince gevşetmiyor henüz.

Volga otele yaklaşıyor, yavaşlıyor ve duruyor. Şoför arabadan inip Carmen’in kapısını açıyor. Carmen arabadan inmiyor, kimseyle vedalaşmıyor, kimseye iyi geceler dilemiyor, hiç ama hiçbir şey söylemiyor. Şoför kapının önünde ayakta bekliyor öylece. Arat ve Münevver Hanım da koltuklarında bekliyor. Masada başlayan, yol boyunca süren gerilim otelin önünde doruğa çıkıyor. Gerilim arabada oturmakta olan bedenleri dolaşiyor, her geçen saniye Bükreş gecesini ağırlaştırıyor.

Bir süre sonra, Carmen ön koltuğa doğru eğilip Münevver Hanım’a Rumence bir şeyler söylüyor. Münevver Hanım şaşkın, ne diyeceğini bilemeden Carmen’e bakıyor. Dili tutuluyor sanki; çevirmiyor, çeviremiyor. Bir süre sessizlik oluyor yine. Sonunda dayanamıyor Arat, “Carmen,” diyebiliyor Münevver Hanım’a, “Carmen ne diyor?”

Soru Münevver Hanım’ın dilini çözüyor, sözcükler ağzından bir çırpıda çıkıyor: “Kadınlar senin için ölsün, diyor.”

Bir vedalaşma anı için bu sözler ne kadar uygun? Kendisi için bunun anlamı ne olmalı? İyi kötü hiçbir şeye yoramıyor, kafası karışıyor. Carmen’e uzattığı eli ikinci kez boşlukta kalıyor. Yine de inceliği elden bırakmıyor, “Good night,” diyor arabadan inerken.

Münevver Hanım da iniyor arabadan, “Üzgünüm,” diyor. “Gerçekten çok üzgünüm.”

“Ben de,” diyor Arat. “Carmen beni şaşırttı. Gecenin böyle bitmesini istemezdim.”

“Carmen’den korktum. Bu sözler hiç hoşuma gitmedi.”

“Benim de... Benim de hoşuma gitmedi.”

“Carmen tuhaf bir kadın... Kadınca bir sezgi diyebilirsiniz... Korkarım kadınlar sizi çok üzecek.”

Münevver Hanım'ın son sözlerini sessizlikle karşılıyor Arat. Kendisini tanıdığı için çok mutlu olduğunu söylüyor Münevver Hanım. “Lütfen kendinize iyi bakın,” diyor.

Soydaşı, kendisinin Carmen tarafından kaçırılmasına izin vermediğinden dolayı mutlu olabilir mi? Münevver Hanım'ın Arat'ın elini saran elleri, Carmen'i reddettiği için ona sunulan küçük bir ödül olabilir mi? *Evet, olabilir*, diye düşünüyor.

Geç farkına varmış olsa da, Münevver Reşit'i tanımaktan Arat da mutlu. Kadınla vedalaşıp odasına çıkacak, ama vedalaşmıyor. İçindeki sesi dinleyip *lütfe burada kalın* diyecek neredeyse, saçma olduğunu bile bile. Dilinin ucuna geliyor, diyemiyor. Diyebilse diyecek, hem de Carmen'in önünde, ona karşın. *Burada kal*, demesine ramak kalıyor, ama demiyor. “Ben de çok memnun oldum,” diyor. “Siz de kendinize iyi bakın.”

Münevver Hanım arabadaki yerini alınca Volga hareket ediyor. Carmen, uzaklaşmakta olan otomobilden dönüp kendisine bakıyor. Münevver Hanım da bakıyor galiba. Emin değil, öyle sanıyor, baktığını düşünüyor. Volga karanlıkta uzaklaşıyor. Tuhaf, kendini Münevver Reşit tarafından terk edilmiş hissediyor. Terk edilmiş ve yalnız.

Gece otel odasında valizini hazırlayıp bedenini duşun sıcak sularına bırakıyor. Her zaman yorgunluğunun, huzursuzluğunun ilacı olan duş bu kez işe yaramıyor. Duş yapmak bedenini gevşetmiyor, kafasını boşaltmıyor. Carmen'in son sözleri beynini kemirip duruyor. Lokantadan otel önüne kadar yaşananları düşünüyor. Bütün bunların Bükreş'te bir geceye sığmasına inanmıyor. Akıl yürütemiyor, mantıklı bir yanıt bulamıyor. Uyumak için okumakta olduğu romana sığınıyor. Birkaç sayfa okuyor, bir cümleye takılıyor: “*Neden hepimiz hayatta kalıp mutlu olamıyoruz?*”

Evet, neden ha? Cümlelerin altını çiziyor. Ani bir hareketle kitabı fırlatıyor. Kitap gürültüyle aynaya çarpıp düşüyor, sayfaları açık bir şekilde yerde duruyor.

Yatağında oturmuş dalgınlıkla odada gezdiriyor bakışlarını. Aynada kendisine bakan yabancı bir yüzle karşılaşılıyor bir an. Yüz yabancı değil, Carmen'in Volga'daki sarı yüzü. Car-

men'in hayaleti bu! Ürperiyor, kalp atışları hızlanıyor, göğsü sıkışıyor. Tavanla döşeme yer değiştiriyor, duvarlar üzerine yürüyor. Carmen siyah Volga'yla uzaklaşmıştı oysa. Münevver Hanım da onunla birlikte gitmişti. Carmen yok, Münevver Hanım yok. Elbette ki kimse yok. Bir yanılısama olmalı, belleğin bir oyunu bu.

Kafasını yastığın altına sokuyor, dakikalarca hareketsiz kalıyor. Kalp atışları düzeliyor. Duygularını, düşüncelerini bilincinin denetimi altına almaya başlıyor. Tavan, duvarlar, eşyalar eski düzenine kavuşuyor. Aynadan kendisine bakan adamı tanıyor. Gerçeklikten kopmanın eşiğine gelen, belki de gerçekliğin bilinmeyen tarafına girip çıkan bu adam kendisi, daha doğrusu kendisinin sureti. Yatağında oturuyor ve deliliğin eşiğinde olup olmadığını düşünüyor.

Uyumaya çalışıyor, uyuyamıyor. Hayır, şarkının sözlerine benzemiyor, "Seni sevmeyen ölsün," demiyor Carmen. "Senin için ölsün," diyor. "Kadınlar, senin için."

Carmen'le sevişebilir miydim, diye düşünüyor. Aylar önce, Bursa'da yaşadığı bir gecelik ilişkinin yalnızlığını artırmaktan başka bir işe yaramadığını öğrendikten sonra, Carmen'le nasıl sevişebilirdi? "Hayır, sevişemezdim," diye mırıldanıyor.

Karmaşık duygular içinde: Carmen'in ağzından çıkanlar birlikte olmayı reddettiği kadının duası mı, yoksa bedduası mı, karar veremiyor. Cümle bir parça gönlünü okşamıyor değil, okşuyor okşamasına, ama daha çok bir beddua gibi geliyor Arat'a, Münevver Reşit'in sezgisinin de etkisiyle bir kehanet gibi geliyor. Carmen'in sözlerinin bir şeyin, kötü bir şeyin başlangıcı olmasından korkuyor.

Ah evet, Bükreş'teki son geceden, otelin önündeki son sahneden, Carmen'in, sözlerinden çok etkileniyor. Bu anıyı kovamıyor, bu cümleyi aklından çıkaramıyor.

ÖZCAN KARABULUT

AMIDA, EĞER SANA GELEMEZSEM

ROMAN

Arat insani olana itiraz etmiyor, ama sorun insani olanda düğümlemiyor mu? Sorun, çocuğu çocuk, kocayı koca, tehlikeyi tehlike, akli akıl, utançı utanç, vicdanı vicdan olmaktan çıkararak dürtünün ta kendisinde. Diyarbakır Amida gibi bir kadını çıkarıyor, Arat da gelip kadının kalbini çalıyor.. Tuhaf bir durum, diye düşünüyor, şu anda Cenevre'de Lemana Gölü'nün çevresindeki parklardan birinde ya da Prag'da, Karel Köprüsü'nde olmalıydım. Neresi olursa olsun, ama Diyarbakır'da ve Amida'yla değil. Deli cesaretine sahip olacak kadar genç değil, cahil cesareti içinse artık çok geç.

Usta öykücümüz **Özcán Karabulut**'tan bu kez bir roman. Karabulut, siyasal yaşamını, muhalif kimliğini öykülerine yansıtarak kendine bir politik edebiyat alanı açmıştı. *Amida, Eğer Sana Gelemezsem*, bu çizgiyi sürdüren bir roman. Romanın kahramanı Arat, çocuk işçilerle ilgili bir çalışma için Diyarbakır'a gider. Orada tanıştığı ve etkilendiği bir kadına bir zamanlar kente hükümdarlık etmiş Amida'nın adıyla seslenir.. Yasak aşk, kimlik ve aidiyet sorunu, kent yaşamının gizemi, siyasal çatışmalar arasında Arat'ı zor günler beklemektedir. Bugün Türkiye'de çatışan her kesime seslenen ve hiçbirini memnun etmeyeceği daha ilk satırlarında ortaya çıkan can yakıcı bir roman bu; tartışma yaratacak bir yapıt.

ISBN 978-975-07-0951-7

9 789750 709517
<http://www.can yayinlari.com>

KAPAK RESMİ: GRATIEN JONXIS